

Høring i Prop. 1 S (2023-2024) Statsbudsjettet 2024

Creo–forbundet for kunst og kultur er Norges største kunstnerorganisasjon med nesten 11.000 medlemmer. Creos medlemmer arbeider innenfor alle deler av kulturlivet; Noen er artister, noen er utøvende musikere i et band, i et ensemble, i en kirke eller i et orkester.

Noen er pedagoger eller underviser i musikk eller andre kunsthøgskolefag i grunnskolen, på videregående skoler, i private og kommunale kulturskoler, ved en høyskole eller et universitet. Noen er låtskrivere eller komponister eller begge deler. Noen danser ballett eller moderne dans, noen jobber med lyd og lys eller gjør andre ting «bak scenen» og noen er scenografer, kostymedesignere eller musikkterapeuter.

Kulturens andel av statsbudsjettet

Denne regjeringen har i sin tiltredelseserklæring satt opp et mål om å «gradvis auke kulturens andel av statsbudsjettet til ein prosent». Kulturen er en vesentlig del av det offentlige ordskiftet, og både enkeltkunstnere, frie kunstnergrupper og kulturinstitusjonene spiller en sentral rolle for debatt, demokrati, ytringsfrihet og meningsdannelse. For å sikre at disse målene oppnås forutsettes gode rammevilkår og tilstrekkelige midler på budsjettposter til kulturformål. Dette vil et mål om en prosent sikre i betydelig grad.

Vi i Creo har regnet på denne prosenten siden 2006, etter samme modell. Den var på sitt høyeste i forslaget til budsjett for 2014, da andelen etter våre beregninger var på 0,993 % av statsbudsjettet ekskl. petroleumsinntekter. Etter saldering det året var den på 0,965 %.

I både forslaget og i saldert budsjett for 2023 var den på 0,883%. I årets forslag er den på 0,858 %, altså en **nedgang** på 0,025 prosentpoeng.

Innspill til komiteen:

Musikerallianse

I Sverige har frilansskuespillere, -dansere og -musikere i en årrekke kunnet kombinere kunstnerisk utøvelse på høyt nasjonalt og internasjonalt nivå med den tryggheten det er å være ansatt i TeaterAlliansen, Dansalliansen eller Musikkalliansen. Alliansene har i Sverige vært en løsning på de dårlige levekårene mange svenske frilansdansere, -skuespillere og -musikere lever under. Videre har alliansene sørget for en ytterligere profesjonalisering av de tre ulike feltene. Det stilles store krav til dem som blir ansatt i alliansene. Utdannelse, erfaring og arbeidsfrekvens blir vektlagt hos utøverne. Alliansene utgjør slik en pool av topp kvalifiserte utøvere. Her i Norge har Skuespiller- og dansealliansen har vist seg som en solid og viktig institusjon. Denne må videreføres og videreutvikles.

I 2021 fikk vi i Creo tildelt 1 million kroner til å utrede en Musikerallianse. Denne utredningen ble overlevert Kultur- og likestillingsdepartementet 20. mai 2022. I forbindelse med revidert budsjett 2023 bevilget Stortinget så 3 millioner kroner til oppstart av en slik allianse.

12. september i år fikk vi i Creo brev fra Kultur- og likestillingsdepartementet med beskjed om at vi får tildelt et engangstilskudd på 3 000 000 kroner til formålet for 2023. Tilskuddet er bevilget på kap. 320, post 74, jf. Prop. 118 S (2022–2023) og Innst. S 490 (2022–2023). Vi ble også bedt om å undersøke hvordan en større del av musikkfeltet kan inkluderes i en musikerallianse enn det som er lagt til grunn i Creos utredning av 20. mai 2022, herunder også at alliansen må inkludere både organiserte og uorganiserte musikere. Dette ble gjort i brev til departementet av 25.09.2023. Den 4. oktober i år fikk vi så endelig beskjed om at midlene skulle overføres.

I brevet av 12. september fra KUD ble vi riktignok gjort oppmerksom på at dette er en engangsbevilgning og at Creo/musikeralliansen derfor ikke kan legge til grunn at midlene blir videreført i 2024. Dette er så langt vi erfarer normal prosedyre. Men siden midlene ble overført, med

en klar henvisning til tiltaket, tolket vi dette entydig som en bekreftelse på at Creo skulle effektivere bestillingen. Vi har derfor nå etablert organisasjonen Musikeralliansen AS, vi har etablert et styre og ordnet bankforbindelse og revisor.

En slik allianse er et direkte svar på formuleringen i Hurdalsplattformen om at regjeringen vil «leggje til rette for fleire kulturarbeidsplassar og kompetansemiljø over heile landet». Den er også et avgjørende tiltak for å sikre arbeidsplasser og aktivitet i musikkbransjen etter to år med pandemi og svært alvorlige konsekvenser fra forrige regjeringens stadige nedstengninger. Det er påvist i flere rapporter at de som ble verst rammet var de utøvende kunstnerne, og av dem var musikere igjen de som kom aller dårligst ut. Musikeralliansen vil kunne bøte på noen av skadene etter koronakrisen.

Stor var derfor både overraskelsen og skuffelsen da det i departementets forslag til budsjett for 2024 ikke var satt av midler til videreføring av Musikeralliansen. Vi finner det merkelig at et flertallsvedtak på Stortinget våren 2023 - om en oppstart av en musikerallianse - ikke blir fulgt opp av angjeldende departement. Vi setter derfor vår lit til Stortinget og:

- ***Vi ber om at det avsettes 23 millioner kroner i statsbudsjettet for 2024 til dette tiltaket.***

Musikk- og scenekunstinstitusjonene

I regjeringens forslag til statsbudsjett får de profesjonelle musikk- og scenekunstinstitusjonene en lønns- og priskompensasjon på kun 3,6 prosent. I henhold til regjeringens egne beregninger trenger imidlertid musikk- og scenekunstinstitusjonene en justering på 4,6 prosent for å opprettholde rammene. Dette innebærer en realnedgang i bevilgningene for musikk- og scenekunstinstitusjonene på hele 1 prosent – stikk i strid med det regjeringen selv skriver i budsjettproposisjonen om at institusjonene «skal ha gode og forutsigbare rammevilkår», at beregningene er basert på prisomregningen i revidert nasjonalbudsjett for 2023 og at «budsjettforslaget bygger videre på oppdaterte anslag for lønns- og prisvekst i 2024»

- ***Vi ber derfor om at bevilgningen i driftstilskudd til musikk- og scenekunstinstitusjoner (kap. 323) økes med kroner slik at disse institusjonene minst blir kompensert for lønns- og prisveksten ellers i samfunnet.***

Opphavsrett

Kunstnerne – både utøverne og skapernes – rettigheter til egne åndsverk og utøverprestasjoner er under stadig press. Vi vil be denne komiteen om å ha et særlig fokus på å sikre kunstnerne opphavsrett.

- ***Retten til rimelig vederlag må sikres, blant annet ved å støtte opp om de kollektive rettighetsorganisasjonene TONO og Gramo. Fond for utøvende kunstneres rolle i norsk kulturliv må sikres.***

At kunstnere skal ha vederlag for bruk av deres verk i undervisningssammenheng er en selvfølge. Den såkalte «klasseromsdoktrinen» definerer klasserommet som et privat område og dermed unntatt vederlagsplikt. En regel om at overføring av åndsverk er fri, vil uthule bestemmelsen i åndsverklovens § 46 om at kopiering av åndsverk må klareres. Strømming kan være fullgod erstatning for eksemplarframstilling. Resultatet av «klasseromsdoktrinen» blir inntektsbortfall for kunstnerne.

- ***«Klasseromsdoktrinen» må fjernes og det må lovfestes at også strømming i undervisningssammenheng er vederlagspliktig.***

Vi henviser her til Vedtak nr. 731, 15. mai 2018:

«Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake til Stortinget med sak om hvordan og hvorvidt verk som overføres i klasserommet, deriblant strømming fra Internett, kan likestilles med eksemplarframstilling i klasserommet, og dermed bli vederlagspliktig, slik at det blir mulig for partene å inngå avtalelisens også for strømming og annen overføring.»

Forsvarets musikk

Forsvarets musikk har i svært mange år levd under stadige trusler om kutt og/eller nedleggelse. Creo har derfor bedt om at denne viktige kultur- og forsvarsinstitusjonen får en annen og tydeligere plass i forsvarsstrukturen.

- ***Vi foreslår derfor at Stortinget ber regjeringen om å utarbeide en egen stortingsmelding om Forsvarets musikk.***

Med vennlig hilsen

Hans Ole Rian
Forbundsleder
Creo – forbundet for kunst og kultur